

BESLUT

2020-06-22

Dnr: 19/03628

SAKEN

Lokala Nyheter Blekinge, SVT1, 2019-10-29 och 30, kl. 7.05, 7.35, 8.05, 8.35, 9.05, 18.33 och 19.55, SVT2, 2019-10-29 och 30, inslag om privat insamling via sociala medier; fråga om opartiskhet, saklighet, beriktigande och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslagen den 29 oktober 2019 fälls. De strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Övriga inslag frias.

FÖRELÄGGANDE

Sveriges Television AB ska på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.

INSLAGEN

Inslagen handlade om en granskning av en välgörenhetsinsamling på sociala medier som drevs av två privatpersoner, A och B.

Inslagen den 29 oktober 2019 kl. 7.05, 7.35, 8.05, 8.35, 9.05 och 19.55

Inslagen var i stort sett likalydande och inleddes på följande sätt, samtidigt som ett inlägg på en Facebook-sida visades i bakgrunden.

(Reporter) – Att samla in pengar till välgörenhet via sociala medier blir ett allt vanligare fenomen i Sverige. Vi har valt att titta på ett exempel, nämligen [namn insamling], och kan konstatera att deras arbete har brister enligt både myndigheter och branschorganisationer. (Speaker) – [Insamlingen] samlar in bland annat kläder, mat och pengar till behövande personer. Men insamlingarna sker till de två ansvarigas privata Swish- och bankkonton, trots att de båda har privata ekonomiska problem. En av de ansvariga har skulder hos Kronofogden, vilket skulle kunna leda till att insamlade pengar utmäts.

Därefter lästes citat från A, som var anonymiserad, upp av en annan röst. Av dessa framgick bland annat att Kronofogden gjorde en utmätning av A:s lön men att hon inte kunde svara på om pengar från insamlingen skulle kunna räknas in i en eventuell utmätning av hennes tillgångar. En reporter sa följande.

Hur mycket pengar [insamlingen] årligen omsätter går inte att få svar på. De deklarerar inte till någon myndighet och vill trots upprepade förfrågningar inte visa några konto-utdrag.

Efter det spelades en sekvens från en intervju med en kanslichef vid Svensk Insamlingskontroll upp. Hon sa att situationen ställde krav på att givare som ville skänka pengar via sociala medier gjorde egna kontroller av insamlingarna. Inslagen avslutades med att en speaker sa följande.

Det finns i nuläget inget som styrker att insamlade pengar har gått åt felaktiga ändamål. Vi har även varit i kontakt med flera personer som genom åren har fått hjälp av [namn insamling]. Mer om vår granskning kan ni läsa på vår nyhetssajt. Där finns också en utförligare intervju med de ansvariga.

I inslaget kl. 19.55 sa en speaker även följande.

Efter att den här intervjun genomfördes så har kvinnan valt att betala av hela sin skuld till Kronofogden. Vi har vid ett flertal tillfällen försökt att få till stånd en intervju med kvinnan.

Inslagen den 29 oktober 2019 kl. 18.33 och 21.46

I det så kallade löpet sades följande av en nyhetspresentatör.

SVT granskar hjälpverksamhet på nätet – brister i kontroll och redovisning.

Inslagen, som i stort sett var likalydande, inleddes på följande sätt, samtidigt som ett inlägg på en Facebook-sida visades i bakgrunden.

(Nyhetspresentatör) – Insamlingar via sociala medier blir allt vanligare i Sverige. Men att kontrollera och granska verksamheterna är svårt. *SVT Nyheter Blekinge* har granskat [namn insamling] som under flera år profilerat sig på att hjälpa behövande. Men deras arbetssätt har brister enligt både myndigheter och branschorganisationer. (Reporter) – [Insamlingen] har varit aktiv sedan 2013 och verksamheten går ut på att föreningen via efterlysningar i sociala medier samlar in kläder, mat och pengar till personer som av olika anledningar hamnat i akut ekonomiskt trångmål. Verksamheten har ofta uppmärksammats både av allmänheten och media, även av oss på *SVT Nyheter Blekinge*. Men vår granskning nu kan visa att föreningen inte är registrerad hos någon myndighet. (Speaker) – De har kopplingar som underorganisation till den registrerade föreningen [namn organisation], men den är enligt ägaren själv inte längre aktiv.

Efter det sa speakern bland annat att en insamling bör ha ett kontrollerbart företagskonto enligt myndigheter och organisationer, men att det i detta fall inte

fanns. Speakern sa även att insamlingarna gjordes via de ansvarigas personliga bankkonton. Därefter följde en intervju med B, som var suddad i bild och vars röst var förvrängd, i vilken hon sa följande.

Så har ju vi gjort, vi har ju varsitt konto då. [Förvrängt namn] har ju resterande Blekinge och jag har [tätort]. Swishen är ju in till [insamlingen]. Säljer jag någonting privat så vet ju jag det. Allt är ju märkt.

Efter det spelades en sekvens från en intervju med en kanslichef vid Svensk Insamlingskontroll upp. Hon sa att situationen ställde krav på att givare som vill skänka pengar via sociala medier gör egna kontroller av insamlingarna och vilka som låg bakom dem. Följande sades sedan.

(Speaker) – Granskningen visar också att de båda ansvariga har haft privata ekonomiska bekymmer. (Reporter) – Vilket blir relevant eftersom välgörenhetsinsamlandet sker via deras privata bankkonton. Den ena hade fram till i fredags förra veckan skulder hos Kronofogden och har under flera år varit föremål för löneutmätning. Skulle Kronofogden vid fel tillfälle valt att genomföra ett utmätningsförsök så skulle det med stor sannolikhet inneburit att insamlade pengar kunnat gå till att betala av kvinnans skulder.

Därefter lästes citat från A, som var anonymiserad, upp av en annan röst. Av dessa framgick bland annat att Kronofogden gjorde en utmätning av A:s lön men att hon inte kunde svara på om pengar från insamlingen skulle kunna räknas in i en eventuell utmätning av hennes tillgångar. Det sades även att pengar från insamlingen inte borde räknas som A:s personliga tillgångar eftersom de skulle gå till behövande. Sedan sades följande.

(Speaker) – Men i fredags förra veckan, efter att den här intervjun genomfördes, har alltså kvinnan självmant valt att betala av sina skulder på drygt 57 000 kronor. (Reporter) – Även den andra ansvariga har privata skulder och har nyligen fått sitt Swish-konto spärrat av banken, som reagerat på det stora antalet transaktioner.

Därefter följde en intervju med B, som var suddad i bild och vars röst var förvrängd. B sa bland annat att hennes bank hade reagerat på att ett stort antal insättningar på mindre belopp gjorts på hennes konto och att hon därför skickat in underlag till banken. Bland annat följande sades sedan.

(Reporter) – Hur mycket pengar [insamlingen] får in via årliga donationer går inte att få svar på. De gör i runda slängar hundra efterlysningar om året på Facebook och en bra efterlysning kan dra in ungefär 2 500 kronor enligt en av de ansvariga. Men trots upprepade förfrågningar om att få ta del av deras kontoutdrag som visar hur mycket pengar som kommer in och vad de används till så får vi inte veta det. (A) – Nej, jag känner ju att det behöver vi liksom inte redovisa. Någon annan behöver ju inte se våra kontoutdrag för det finns ingenting att se. [---] Nej, jag vill inte det. (B) – Allting in allt ut. [---] Allt handlas ju in, i mat eller presentkort på mat. (Reporter) – Men kan ni liksom visa det på något sätt att det är så det är? (B) – Ja, det är ju tomt. [...] Det är det här sättet vi har fått till oss att vi skulle arbeta på.

Därefter sa reportern att det i nuläget inte fanns något som indikerade att pengar

från insamlingen hade använts felaktigt. Han sa även att det fanns flera personer som genom åren hade fått hjälp av insamlingen. Följande sades sedan.

(Speaker) – Men vi har också pratat med stora givare, exempelvis [namn handelsförening], som samlade in upp emot 150 000 kronor och som säger att de redan tidigare reagerade på att inga insättningar redovisades och att det skedde till privata konton och som efter det valde att söka sig till andra välgörenhetsorganisationer.

(Reporter) – Även myndigheter och organisationer har reagerat kritiskt på hur gåvorna hanteras och bristen på ekonomisk kontroll i föreningen.

Avslutningsvis sa bland annat en jurist vid Skatteverket att personer som samlade in pengar till välgörenhet på sina egna bankkonton kontrollerades på ett annat sätt än ideella organisationer med välgörenhetsändamål. Detta eftersom privatpersoner inte deklarerar sina inkomster på samma sätt som organisationer.

Inslagen den 30 oktober 2019

I inslagen i SVT1 kl. 7.05, 7.35, 8.05, 8.35, 9.05, 19.55 och SVT2 kl. 21.46 visades en rubrik med texten ”Kyrkan tillbakavisar samarbeten med [insamling]” i början av inslaget. Alla inslag inleddes med att en reporter sa följande.

Idag fortsätter vår granskning av den lokala hjälporganisationen [insamling]. För i flera av sina efterlysningar på Facebook refererar [insamlingen] till att behövande skickats till dem av Svenska kyrkan, något som nu tillbakavisas av flera anställda i kyrkan.

Därefter visades Facebookinlägg som gjorts av den aktuella insamlingen i bild samtidigt som följande sades av en speaker.

”Vi får en hint från kyrkan att ett äldre par verkligen behöver vår hjälp akut”. Så inleds en av [insamlingens] efterlysningar som lagts upp på Facebook. Den är en av flera de senaste åren där det påstås att kyrkan hört av sig av till föreningen, eller hänvisat nödställda dit, något som förvånar anställda inom Svenska kyrkan.

Därefter visades fler Facebook-inlägg i bild. I ett av inläggen markerades en mening som löd ”Efter att en orolig dam från kyrkan hört av sig [...]”. En präst vid Svenska kyrkan sa sedan att kyrkan aldrig skulle hänvisa nödställda till insamlingen och att det var obehagligt att de sades ha gjort det. Reportern sa sedan att redaktionen varit i kontakt med flera anställda inom Svenska kyrkan och att även de sagt att de inte hade hänvisat någon till insamlingen. Avslutningsvis sa en speaker följande.

Den ansvarige på [insamlingen] som lagt ut de aktuella efterlysningarna har inte i en filmad intervju velat svara på frågor om varför hon skriver att kyrkan hört av sig. När kameran är avstängd säger hon dock att det är olika kyrkor som hört av sig, att hon inte lägger några namn på minnet och att det inte behöver vara en diakon som hört av sig, utan att det kan vara en vanlig kyrkomedlem. Hon lovar även att återkomma med exempel på namn på folk från kyrkan som hört av sig, men det blir aldrig av.

I inslagen kl. 18.33 och 21.46 sa även bland annat en diakon vid Svenska kyrkan att de arbetade med att hjälpa utsatta och att de gärna samarbetade med

etablerade välgörenhetsorganisationer.

ANMÄLAN

Inslagen har anmälts av A och B, som främst riktat kritik mot inslag och artiklar i ämnet som publicerats på Sveriges Television AB:s (SVT) webbplats. Granskningsnämnden har mot bakgrund av A:s och B:s anmälan granskat de inslag som anges ovan under rubriken ”Saken”. A och B anför i huvudsak följande.

Saklighet och beriktigande

Inslagen den 29 oktober 2019

A och B har inte haft någon redovisningsskyldighet, vilket framgår av de stadgar och regler de jobbat efter. Att privata välgörenhetsinsamlingar inte har någon redovisningsskyldighet bekräftades i inslagen av både Skatteverket och Svensk Insamlingskontroll. Enligt de riktlinjer som insamlingens grundare skapade får A och B inte heller bokföra de som söker och får hjälp av dem, detta för att skydda de behövande. Trots att A och B visat dessa riktlinjer för SVT klargjordes det inte i något av inslagen varför A och B inte kunnat redovisa hur mycket pengar som kommit in och vad de använts till.

Vissa av de Facebook-inlägg som visades i bildsekvenser i inslagen kom från B:s privata Facebookkonto och hade inget med insamlingen att göra, vilket B meddelade SVT. För insamlingen hade A och B en egen Facebooksida.

Reportern fick det att framstå som att Kronofogden använt pengar från insamlingen för A:s privata utmätningar, vilket inte stämmer. A hade löneutmätning, men då betalade hennes arbetsgivare in en del av lönen till Kronofogden innan lönen betalades ut till A. Kronofogden går inte in och tar eventuella tillgångar från någons konto när som helst, det görs en inkomstförfrågan och en ekonomisk redovisning och sedan dras det från lönen innan utbetalning.

A betalade hela sin skuld hos Kronofogden några dagar innan inslagen sändes. Hon visade SVT ett kvitto på att skulden inte betalats med pengar från insamlingen. Trots att A kunde redovisa detta nämndes i inslagen kl. 18.33, 19.55 och 21.46 ingenting om med vilka pengar A reglerat sin skuld. På så sätt framstod det som att skulden reglerats med pengar från insamlingen.

Det stämmer inte att B hade privata skulder. Under våren 2019 blev B återbetalningsskyldig till Försäkringskassan, en skuld hon betalar av månatligen.

Det stämmer inte att den handelsförening som nämndes i inslagen kl. 18.33 och 21.46 valde att söka sig till andra välgörenhetsorganisationer som konsekvens av

att insättningarna gjorts till privata konton eller att A och B inte hade redovisat dem. A har efter att inslagen sändes pratat med en av kvinnorna som var ansvarig för insamlingen inom handelsföreningen och som intervjuats av SVT. Enligt kvinnan hade hon klart och tydligt sagt till reportern att handelsföreningens val att söka sig till en annan mottagare inte hade något med misstanke om oegentligheter att göra. Hon hade även gjort tydligt för reportern att handelsföreningen litade på att allt hade gått rätt till. Handelsföreningen bad aldrig A eller B om någon redovisning och ansåg inte att det var konstigt att någon sådan inte hade gjorts.

Den röst som läste upp A:s citat återgav inte vad hon egentligen sa.

Inslagen den 30 oktober 2019

I inslagen sades det att inga representanter för Svenska kyrkan hade hänvisat till A:s och B:s verksamhet. A och B har delat uppgifter med SVT som motbevisar detta påstående.

Opartiskhet

A och B fick ingen upplysning om hur de intervjuer som gjordes med dem skulle gå till eller vad de skulle handla om. De gavs inte heller möjlighet att kommentera den kritik som riktades mot dem i god tid inför alla publiceringar och sändningar.

Respekt för privatlivet

A och B är kända i Blekinge på grund av deras ideella arbete med insamlingen. Bland annat är de ansvariga för insamlingens Facebooksida, som vid tillfället för sändning hade 13 000 följare. Eftersom de båda bor i små orter så vet alla vilka de och deras respektive familjer är. I inslagen där B medverkade suddade SVT visserligen bilden, men B hördes bland annat säga vilken tätort hon var ansvarig för. I inslagen framställdes A och B som lögnare och kriminella, något som utgjorde förtal samt ett intrång i deras personliga integritet.

A och B har mått mycket dåligt av sändningen, som orsakat inkomstbortfall och varit förödande även för deras familjemedlemmar. A och B tvingades till slut även avsluta välgörenhetsverksamheten, trots att de aldrig någonsin tidigare fått några klagomål på hur de hanterat denna.

A och B riktar även kritik mot bland annat reporterns arbetsmetoder, intervjuernas utformning samt hur SVT samlat in material till inslagen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet, bestämmelsen om beriktigande och bestämmelsen om respekt för privatlivet. De anför sammanfattningsvis följande.

Den aktuella välgörenhetsinsamlingen var en stor och populär privat insamling i Blekinge. Sedan starten år 2013 hade verksamheten uppmärksammats ett stort antal gånger i positiva ordalag av såväl näringslivet som av lokalmedier – inklusive SVT:s *Lokala nyheter Blekinge*. Verksamheten bedrevs genom insamlingar på sociala medier där mat, kläder, pengar och annat samlades in och skänktes till utsatta anonymiserade personer. Under år 2019 fick redaktionen tips från flera personer med kopplingar till de två ansvariga för insamlingen att titta närmare på insamlingen och framför allt hur hanteringen av insamlade pengar gick till. Privata insamlingar i sociala medier är ett växande fenomen, vilket ytterligare bidrog till att redaktionen valde att granska verksamheten.

Inslagen den 30 oktober 2019 bör ses som en del av en större granskning för att ge en bild av hur insamlingen bedrevs och vilka metoder som användes.

Saklighet och beriktigande

Inslagen den 29 oktober 2019

Det sades aldrig att utmätningsförsök hade gjorts av A:s tillgångar, utan att en eventuell utmätning med stor sannolikhet inneburit att insamlade pengar kunnat gå till att betala av A:s skulder.

Det stämmer inte att det i inslagen kl. 18.33, 19.55 och 21.46 spekulerades om med vilka medel A:s kronofogdeskuld reglerats med. SVT redovisade att den privata skulden till Kronofogden var betald, men inte med vilka medel.

Med påståendet att B hade privata skulder syftade SVT på en skuld som B hade hos Försäkringskassan som härrör från att B felaktigt hade tagit ut sjukpenning.

SVT känner inte igen den bild som A och B presenterar om varför handelsföreningen valde en annan välgörenhetsorganisation. I en artikel på SVT:s webbplats framgår följande.

I december 2018 initierade [handelsföreningen] en insamling via olika företag i området. Exakt hur mycket pengar som kom in hade handelsföreningen problem med att få svar på. Orsaken var dels att några av givarna inte ville precisera hur stora belopp som skickats in, dels att [insamlingen] inte redovisade en totalsumma tillbaka till handelsföreningen. "Det var svårt för oss att få en exakt redovisning av hur mycket pengar som egentligen kom in. Till slut fick vi en total uppskattning på ungefär 150 000 kronor. Och i år har vi valt en annan insamling. Det är den kommentaren jag kan lämna i dag", säger handelsutvecklare [namn].

SVT anser inte att konversationen A hänvisar till motsäger den information som redaktionens källor inom föreningen gav SVT.

A:s svar återgavs ordagrant av en annan röst.

Inslagen den 30 oktober 2019

I dokument som A och B presenterade för redaktionen veckan efter sändningarna framkom att två volontärer, enskilda kyrkomedlemmar, som inte kan anses vara representanter för Svenska kyrkan hade hänvisat behövande till insamlingen. Detta beskrev redaktionen då i en artikel på SVT webbplats, och lade även till en fotnot i ursprungsartikeln.

Opartiskhet

Redaktionen tog den första kontakten med de ansvariga över telefon den 14 oktober 2019, drygt två veckor före publicering. Den 16 oktober träffade reportageteamet A och ställde bland annat ett antal frågor kring hur insamlingen sköttes och kring hanteringen av ekonomin. Nästkommande dag kontaktade redaktionen B för att få en filmad intervju. Intervjun genomfördes hemma hos B, men avbröts av B efter ett antal frågor. Reportern klargjorde att det fanns fler frågor som redaktionen gärna ville ha svar på, och B lovade att snart återkomma. Efter det sökte reportern B ett flertal gånger via såväl telefon som sms, men utan framgång.

Dagen efter intervjun hos B togs ny kontakt med A för en filmad intervju och redaktionen blev bjudna hem till henne. Väl där meddelade hon dock att hon inte ville ställa upp på en filmad intervju och på hennes begäran lämnade teamet kameran utanför huset. Det togs istället upp en ljudinspelning och intervjun genomfördes. Dagarna efter intervjun sökte redaktionen A för att erbjuda henne en filmad intervju, men fick inga svar. Även B söktes vid ett flertal tillfällen för att återuppta den avbrutna intervjun. Redaktionen sökte A och B två till tre gånger om dagen under cirka en vecka utan framgång. Den 25 oktober 2019 meddelade de reportern att de inte ville ställa upp på fler intervjuer.

I inslagen den 29 oktober 2019 fick A:s och B:s svar komma fram i den mån det var möjligt. Även efter publiceringen gjordes ett flertal försök att få till stånd intervjuer med de ansvariga via telefon. Även i inslagen den 30 oktober 2019 citerades A och B. Det redovisades även i inslagen att de hade getts möjlighet att ytterligare komma till tals.

Den 5 november 2019 kontaktade A redaktionen och hon och B bjöds in till ett möte. Under mötets gång frågade reportern vid upprepade tillfällen om de ville ställa upp på en filmad intervju, vilket de avböjde. Den 6 november 2019 valde A och B att lägga ner insamlingen. Redaktionen bad om en kommentar kring detta och fick det från B. I sändningen samma kväll sa programledaren att en av

de ansvariga i en kommentar till SVT sagt att påhoppet och förtalet som de ansvariga och deras familjer fått utstå hade gått för långt och hon ansåg att det hade funnits flera felaktigheter i rapporteringen.

Respekt för privatlivet

A och B nämndes inte vid namn i inslagen. När B förekom i bild var hon suddad och hennes röst förvrängd. Även A var anonymiserad genom att hennes intervju svar återgavs av en annan röst. SVT anser inte att det faktum att B hördes säga att hon var ansvarig för insamlingar i en viss tätort medför att hon gick att identifiera eftersom det inte sades att B var hemmahörande på orten.

Redaktionen valde att namnge insamlingen eftersom det fanns ett stort allmänintresse i en publik verksamhet med ett stort antal följare på sociala medier, som genom åren vid ett flertal tillfällen uppmärksammats i lokal media och som hade prisats av näringslivet för sitt engagemang. Organisationen omsatte stora summor pengar som skänkts av privatpersoner. Insamlingen var inte registrerad hos någon myndighet, vilket minskade risken för att någon genom till exempel söktjänster på internet kunde ta reda på vilka personer som stod bakom organisationen.

I inslagen var det också tydligt att insamlingen genom åren hade hjälpt människor och att det inte fanns någonting som tydde på att pengar hade hamnat fel.

För att ytterligare säkra de ansvarigas personliga integritet anonymiserades även de tidigare artiklar och inslag på SVT:s webbplats som redaktionen hade gjort om insamlingen inför sändningarna.

ANMÄLARENS KOMMENTAR

Anmälaren anför i huvudsak följande.

Det var inte bara volontärer och enskilda kyrkomedlemmar som hade hänvisat behövande till A:s och B:s insamling. Det hade även en präst vid en av församlingarna från inslagen (dock inte någon som SVT hade intervjuat) samt en projektanställd vid en annan församling. Anmälarna försökte presentera mejl som visade detta för reportern vid besöket på redaktionen den 5 november 2019, men SVT ville inte ta del av dessa uppgifter. B mejlade även över informationen till SVT den 6 november 2019.

A och B hänvisar även till mejl- och smskonversationer med personer som enligt dem är representanter för Svenska kyrkan.

PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE

SVT har i huvudsak anfört följande.

Under mer än en vecka innan publicering bad redaktionen de båda ansvariga om dokument. Vid en träff några dagar efter att inslagen den 29 och 30 oktober 2019 hade sänts fick redaktionen ta del av några av de dokument som anmälarna nu har hänvisat till. Dessa dokument ansåg redaktionen dock inte förändrade bilden av det som SVT tidigare hade rapporterat.

De konversationer som anmälarna hänvisar till visar enligt SVT att det fanns kontakt mellan Svenska kyrkan och insamlingen, men inte att kyrkan hänvisat hjälpsökande dit. I inslagen där en präst och en diakon intervjuades tillbakavisade de ett sådant samarbete och sa att de arbetar på ett annat sätt med hjälpsökande, något som också styrks i ett av de mejl från en kyrkoherde som anmälarna hänvisat till. Den volontär (och tidigare projektanställd) i Svenska kyrkan som insamlingen hade varit i kontakt med var knuten till samma stadsdelskyrka dit prästen och arbetsledaren i inslagen den 30 oktober 2019 hörde. De tillbakavisade att man hade hänvisat hjälpsökande till insamlingen.

Dessa uppgifter tillförde enligt redaktionen inget nytt i sakfrågan och föranledde därför inte ett formellt beriktigande.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

SVT ska beriktiga uppgifter som förekommit i ett tv-program när det är befogat (5 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet).

Nämnden får besluta att ett programföretag som brutit mot villkor i sitt sändningstillstånd på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut (17 kap. 10 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Saklighet

Inslagen den 29 oktober 2019

I inslagen sades att den aktuella insamlingens arbetssätt hade brister enligt både myndigheter och branschorganisationer. Det sades även A och B inte ville redovisa sina kontoutdrag. Vidare framstod det i inslagen kl. 18.33 och 21.46 som att den handelsförening som tidigare samarbetat med insamlingen valt att söka sig till andra välgörenhetsorganisationer på grund av att insättningar skedde till privata konton och inte redovisades. I alla inslag framgick dock att insamlingen inte hade någon redovisningsskyldighet och att det inte fanns något som visade att A och B hanterat insamlingen på ett felaktigt sätt. Vid en sammantagen bedömning strider inslagen därför inte mot kravet på saklighet i denna del.

SVT har i sina yttranden visat grund för att A och B, under sin tid som ansvariga för insamlingen, hade privata ekonomiska skulder. Påståendena om att A och B hade privata ekonomiska problem strider därför inte mot kravet på saklighet. Inte heller påståendet om att ett utmätningsförsök av A:s skuld hos Kronofogden med stor sannolikhet hade inneburit att insamlade pengar kunnat gå till att betala av denna strider mot kravet på saklighet. Vidare framgick det av inslagen kl. 18.33, 19.55 och 21.46 att A hade betalat av sin skuld. Att speakern inte redovisade hur A:s skuld hade reglerats medför inte att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Att somliga av de Facebookinlägg som visades i inslagen kom från B:s privata Facebookkonto och inte från insamlingens Facebooksida medför inte att inslagen strider mot kravet på saklighet i denna del.

Inslagen den 30 oktober 2019

Reportern i inslagen sa att det i inlägg från insamlingen på Facebook påstods att Svenska kyrkan hört av sig till insamlingen eller hänvisat nödställda till den, men att Svenska kyrkan uppgett att det inte stämde. SVT har i sina yttranden anfört att de mer än en vecka innan publicering bad A och B om underlag som visade på deras kontakt med anställda vid Svenska kyrkan. Mot denna bakgrund anser nämnden att SVT gjort en rimlig saklighetskontroll inför sändningen av inslagen. I denna bedömning har nämnden även beaktat att B:s inställning till påståendena redovisades i inslagen. De strider därför inte mot kravet på saklighet.

Vidare hänvisar anmälarna till handlingar angående sin kontakt med Svenska kyrkan som SVT fått ta del av efter att inslagen sändes. Handlingarna visar visserligen att A och B haft kontakt med Svenska kyrkan, men fastställer inte att anställda vid Svenska kyrkan hänvisat nödställda till insamlingen. Nämnden anser därför att det inte var befogat av SVT att sända ett beriktigande.

Opartiskhet

Inslagen strider inte mot kravet på opartiskhet. Det råder delade meningar SVT och anmälarna emellan om hur mycket A och B fått komma till tals inför sändningarna. A:s och B:s sammantagna inställning till den kritik som riktades mot dem i sändningarna redovisades dock i varje inslag.

Respekt för privatlivet

A och B har anfört att det var väl känt att de arbetade med den aktuella insamlingen. Detta, i kombination med att den aktuella insamlingen nämndes vid namn och att det tydligt framgick vilket län A och B hade koppling till, gjorde att A och B gick att identifiera i inslagen. Vidare var de uppgifter som framkom om A:s och B:s privata ekonomiska situation i inslagen den 29 oktober 2019 av intrångskaraktär. Det uppkomna intrånget krävdes inte av ett oavvisligt allmänt intresse. Inslagen den 29 oktober 2019 strider därför mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

I inslagen den 30 oktober 2019 förekom inga uppgifter av intrångskaraktär, varför dessa inte strider mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Vad granskningsnämnden inte prövar

Granskningsnämnden tillämpar bestämmelserna i radio- och tv-lagen och i programföretagens sändningstillstånd. Det ingår inte i granskningsnämndens arbetsuppgifter att pröva textinformation på programföretagens webbplats, frågor om förtal eller reportrars arbetsmetoder. Anmälarnas synpunkter i denna del lämnas därför utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson (skiljaktig), Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg (skiljaktig) och Erik Fichtelius (skiljaktig) efter föredragning av Elin Ackerberg.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Elin Ackerberg

SKILJAKTIG MENING

Ledamöterna Ulrika Hansson, Kristina Åberg och Erik Fichtelius är skiljaktiga. De anser att inslagen ska frias mot bestämmelsen om respekt för privatlivet och anser att bedömningen i denna del borde ha följande lydelse.

Inslagen bör frias även vad gäller respekt för privatlivet. A och B har varit väl kända och positivt uppmärksammade för sitt insamlingsarbete. Det är en öppen och offentlig insamlingsverksamhet, som dock saknat den för insamlingar lämpliga insynen i verksamheten. A och B har själva valt att blanda sin privata ekonomi med insamlingens, på sina privata bankkonton, och inte medgivit någon insyn. Även om de uppgifter som lämnas i inslagen är av intrångskaraktär är de motiverade av ett oavvisligt allmänt intresse. Det handlar om en välgörenhet som bygger på förtroende och då måste de ansvariga kunna granskas offentligt.

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.